

НОВИЙ
ОРФОГРАФІЧНИЙ
СЛОВНИК
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ТЕРНОПІЛЬ
"НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН"

Анатолій ІВЧЕНКО

НОВИЙ
ОРФОГРАФІЧНИЙ
СЛОВНИК
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

43000 слів

“Новий орфографічний словник української мови”, який містить 43000 слів, за обсягом є словником середнього типу й призначається для найширших кіл користувачів, насамперед школярів та студентів.

У словнику подано значну кількість слів, що з'явилися в українській мові за останні десять років і які відсутні в інших орфографічних словниках української мови. Оскільки написання й відмінювання географічних назв викликає, зазвичай, труднощі, ми подаємо понад 2500 географічних назв, у тому числі: назви усіх країн світу та їх столиць, найбільших міст світу, морів та океанів, усіх обласних та районних центрів України.

Вперше в практиці укладання українських орфографічних словників до реєстру вибірково включено широковживану в усному мовленні та літературних текстах просторічну й вульгарну лексику.

ПЕРЕДМОВА

“Новий орфографічний словник української мови” містить близько 43000 слів, які охоплюють основний словниковий фонд сучасної української мови. За обсягом він належить до словників середнього типу й призначається для найширших кіл користувачів, насамперед школярів та студентів.

Бурхливе збагачення лексики української літературної мови, яке ми спостерігаємо останнім часом, на жаль, поки що недостатньо відобразилося в словниках різного типу. У цьому словнику подано значну кількість слів, які з’явилися в нашій мові за минулі десять років. Зважаючи на те, що написання й відмінювання географічних назв викликає, зазвичай, труднощі, ми пропонуємо понад 2500 географічних назв, у тому числі: назви усіх країн світу та їх столиць, найбільших міст світу, морів та океанів, усіх обласних та районних центрів України.

Оскільки орфографічний словник, на відміну від словника іншомовних слів, є словником активного типу, ми подаємо лише найуживанішу лексику сучасної української мови. Вузькоспеціальну термінологію з різноманітних наукових галузей у словнику не представлено.

Дослідження, проведені поміж користувачів орфографічних видань, засвідчили, що учням і навіть студентам досить складно відтворювати повні форми слова лише за їх кінцевими частинами. Тому вперше в Україні ми подаємо повні форми не лише реєстрових слів, як було дотепер, але й іменників у непрямих відмінках, особових та часових форм дієслів, родових форм прикметників, що значно полегшує користування словником і підвищує орфографічну компетенцію користувачів.

Анатолій Івченко

ПРИНЦИПИ УКЛАДАННЯ СЛОВНИКА

У “Новому орфографічному словнику української мови” гаслами словникових статей є слова, які розташовано за алфавітом.

В окремих словникових статтях описано омоніми — слова, що мають однакове написання, але які розрізняють семантично, граматично або етимологічно.

СТРУКТУРА СЛОВНИКОВОЇ СТАТТІ

1. Гасло

Гасла подано напівжирним шрифтом у виступаючому рядку:

Абада́н, *род.* Абада́на

абажу́р, *род.* абажу́ра

аба́т, *род.* аба́та

Граматичні варіанти слова розташовано в гаслі поруч і відділено символом ||:

Дардане́лли, *род.* Дардане́лл || Дардане́ллів *мн.*

2. Наголос

В усіх гаслах зазначено наголос відповідно до сучасних орфоепічних норм. Акцентологічні варіанти слова розташовано в гаслі поруч і відділено символом ||:

багатокімна́тний, багатокімна́тна, багатокімна́тне

баво́вняний, баво́вняна, баво́вняне || **бавовня́ний**, бавовня́на, бавовня́не

ба́жаний, ба́жана, ба́жане || **бажа́ний**, бажана́, бажана́не

3. Номери омоніма

Кожний омонім позначено римською цифрою, яку розташовано після гасла:

о́браз I, *род.* о́браза, *н. мн.* о́брази́, *род. мн.* о́бразі́в (*ікона*)

о́браз II, *род.* о́бразу, *н. мн.* о́брази, *род. мн.* о́бразі́в (*зовнішній вигляд, тип, характер*)

4. Морфологічна інформація

Усю морфологічну інформацію наведено одразу після гасла й виділено курсивом (окрім повних форм іменників, прикметників, тощо):

обгрунто́ваність, *род.* обгрунто́ваності, *ор.* обгрунто́ваністю
обгрунто́вування, *род.* обгрунто́вування

Паралельні флексійні форми подано поруч і відділено символом ||:

партиза́н, *род.* партиза́на, *род. мн.* партиза́нів || партиза́н

Іменник. Після відмінюваних іменників подано форми родового відмінка. Форми інших відмінків наведено тоді, коли вони відбивають чергування, випадання, спрощення або подвоєння звуків, зміну наголошення в словах із рухотим наголосом тощо:

набі́йка, *род.* набі́йки, *д.-м.* набі́йці, *род. мн.* набі́йок
на́вичка, *род.* на́вички, *д.-м.* на́вичці, *род. мн.* на́вичок
патріа́рх, *род.* патріа́рха

Після невідмінюваних іменників подано позначку *невідм.* та зазначено рід:

авеню́, *невідм. ж.*
авізо́, *невідм. с.*

Паралельні родові форми подано поруч і відділено символом ||:

ма́орі, *невідм. ч.* || *ж.*

Клична форма іменників наводиться лише у випадках, коли при її творенні відбувається чергування звуків або перехід наголосів:

бабі́й, *род.* бабі́я, *ор.* бабі́єм, *кл.* бабі́ю
батра́к, *род.* батрака́, *кл.* батра́че

Іменники, які вживають лише у формі множини, мають позначку *мн.*

двері́, *род.* двере́й, *д.* двере́ям, *ор.* двермі́ || двері́ма, *м.* двере́ях *мн.*
дверці́, *род.* дверець *мн.*

Прикметник. Дісприкметник. Після прикметників і дісприкметників подано форми жіночого й середнього роду однини:

набри́дливий, набри́длива, набри́дливе
набря́клий, набря́кла, набря́кле

Дієслово. Дієслова подано в неозначеній формі, після якої наведено повні форми першої і другої особи однини теперішнього часу, а в окремих випадках також множини, минулого часу та наказового способу:

лагідніти, лагіднію, лагіднієш
лагодити, лагоджу, лагодиш; *нак.* лагодь

При безособових дієсловах подано форму третьої особи однини теперішнього або майбутнього часу:

вечоріти, вечоріє
дощіти, дощить

Видову характеристику дієслів подано лише в окремих випадках, необхідних для їхнього семантичного розрізнення:

перевозити, перево́жу, перево́зиш; *нак.* перево́зь, *недок.*
перевозіти, перевозо́жу, перевозо́зиш, *док.*

Числівник. У числівників, які мають паралельні відмінкові форми або при написанні яких виникають певні труднощі, наведено форми родового та інших непрямих відмінків:

два́дцять, *род.* двадцяти́ || двадцятьо́х, *д.* двадцяти́ || двадцятьо́м,
ор. двадцятьма́ || двадцятьо́ма, *м.* двадцяти́ || двадцятьо́х
двана́дцятєро, *род.* дванадцятьо́х, *д.* дванадцятьо́м, *ор.* дванадцятьма́ || дванадцятьо́ма, *м.* дванадцятьо́х

Займенник. У займенникових іменниках і займенникових числівниках після гасла наведено форму родового та інших непрямих відмінків та позначку *займ.*:

будь-що́, *род.* будь-чогó, *займ.*
скільки, *род.* скілько́х, *д.* скілько́м, *ор.* скількома́, *м.* скілько́х, *займ.*

У займенникових прикметниках подано форми жіночого й середнього роду однини та позначку *займ.*:

ко́жний, ко́жна, ко́жне, *займ.*

Прислівник. В усіх прислівниках після гасла наведено позначку *присл.*:

абія́к, *присл.*
бе́звісти, *присл.*

Частка. В усіх частках після гасла подано позначку *част.*:

абі́що, *част.*
авже́ж, *част.*

Сполучник. В усіх сполучниках після гасла наведено позначку *спол.*:

б'у́цімто, *спол.*

до́ки II, *спол.*

Прийменник. В усіх прийменниках після гасла подано позначку *прийм.*:

біля, *прийм.*

Вигук. В усіх вигуках після гасла наведено позначку *виг.*:

алло́, *виг.*

амінь, *виг.*

Географічні назви. До всіх назв міст України подано похідні прикметники. Для прикметників, які утворені від назв маловідомих міст, насамперед райцентрів, наведено їхні назви:

Ланівці́, *род.* Ланівців *мн.*

лановецький, лановецька, лановецьке (*від:* Ланівці́); *але:* Лановецький район

5. Пояснення значень виразів

Тлумачення подано в дужках після граматичної характеристики лише в окремих випадках: в омонімічних парах слів або в словах, які утворюють міжмовні омонімічні пари (з російською мовою) і можуть спричинитися до неправильного утворення граматичних форм:

па́рний, па́рна, па́рне (*який становить пару*)

парний, парна́, парне́ (*насичений парою*)

6. Відсилення

Відсилення до паралельних форм подано за допомогою символа → :

Га́йана, *род.* Га́йани → **Га́йана**

Га́мбія, *род.* Га́мбії, *ор.* Га́мбією → **Га́мбія**

вважа́ти, вважаю́, вважа́єш → **уважа́ти**

вва́жити, вва́жу, вва́жиш; *нак.* вва́ж → **ува́жити**

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ ТА СИМВОЛІВ

- виг.* — вигук
д. — давальний відмінок
дісприкм. — дісприкметник
д.-м. — давальний і місцевий відмінок
док. — доконаний вид
ж. — жіночий рід
займ. — займенник
зн. — знахідний відмінок
ім. — іменник
кл. — кличний відмінок
м. — місцевий відмінок
мин. — минулий час
мн. — множина
н. — називний відмінок
нак. — наказовий спосіб
невідм. — невідмінюване слово
недок. — недоконаний вид
незм. — незмінне слово
ор. — орудний відмінок
прийм. — прийменник
прикм. — прикметник
присл. — прислівник
род. — родовий відмінок
с. — середній рід
спол. — сполучник
ч. — чоловічий рід
част. — частка
числ. — числівник
|| — акцентологічні, граматичні варіанти
→ — відсилання до паралельних форм

УКРАЇНСЬКИЙ АЛФАВІТ

А а [а] **Б б** [бе] **В в** [ве] **Г г** [ге] **Ґ ґ** [ґе] **Д д** [де]
Е е [е] **Є є** [є] **Ж ж** [же] **З з** [зе] **И и** [и] **І і** [і]
Ї ї [ї] **Й й** [йот] **К к** [ка] **Л л** [ел] **М м** [ем] **Н н** [ен]
О о [о] **П п** [пе] **Р р** [ер] **С с** [ес] **Т т** [те] **У у** [у]
Ф ф [еф] **Х х** [ха] **Ц ц** [це] **Ч ч** [че] **Ш ш** [ша] **Щ щ** [ша]
Ь ь [знак м'якшення] **Ю ю** [ю] **Я я** [я]

A

Абадан, *род.* Абадана
абажур, *род.* абажура
абат, *род.* абата
абатство, *род.* абатства
абетка, *род.* абетки, *д.-м.* абетці,
род. мн. абеток
абетковий, абеткова, абеткове
абзац, *род.* абзацу, *ор.* абзацом
абі I, *спол.*
абі II, *присл.*
абіхто, *род.* абікого, *д.* абікому,
ор. абіким, *м.* абі на кому
абіщо, *род.* абічого, *д.* абічому,
ор. абічим, *м.* абі на чому
абіяк, *присл.*
абіякий, абіяка, абіяке
абітурієнт, *род.* абітурієнта
абітурієнтка, *род.* абітурієнтки, *д.-м.*
абітурієнтці, *род. мн.* абітурієнток
абó I, *спол.*
абó II, *част.*
абонемéнт, *род.* абонемéнта
абонемéнтний, абонемéнтна, абонемéнтне
абонéнт, *род.* абонéнта
абонéнтка, *род.* абонéнтки, *д.-м.*
абонéнтці, *род. мн.* абонéнток
абонувáти, абоную, абонуєш
абордáж, *род.* абордáжу, *ор.* абордáжем
аборигéн, *род.* аборигéна, *н. мн.*
аборигéни, *род. мн.* аборигéнів
абóрт, *род.* абóрту
абóщо, *част.*

абракадáбра, *род.* абракадáбри
абрeвіáтура, *род.* абрeвіáтури
абрикóс, *род.* абрикóса, *род. мн.*
абрикóсів
абрикóса, *род.* абрикóси, *род. мн.*
абрикóс
абрикóсовий, абрикóсова, абрикóсове
áбрис, *род.* áбрису
абсолю́т, *род.* абсолю́ту
абсолюти́зм, *род.* абсолюти́зму
абсолютизува́ти, абсолютизу́ю,
абсолютизу́єш
абсолюти́стський, абсолюти́стська,
абсолюти́стське
абсолю́тний, абсолю́тна, абсолю́тне
абстинéнт, *род.* абстинéнта
абстинéнція, *род.* абстинéнції, *ор.*
абстинéнцією
абстраго́ваний, абстраго́вана, абстраго́ване
абстраго́ваність, *род.* абстраго́ваності,
ор. абстраго́ваністю
абстрагува́ти, абстрагу́ю, абстрагу́єш
абстра́кtnий, абстра́ктна, абстра́ктне
абстра́кtnість, *род.* абстра́кtnості,
ор. абстра́кtnістю
абстракціо́нізм, *род.* абстракціо́нізму
абстракціо́ніст, *род.* абстракціо́ніста
абстра́кція, *род.* абстра́кції, *ор.*
абстра́кцією
абсу́рд, *род.* абсу́рду

абсу́рдний, абсу́рдна, абсу́рдне
абсу́рдність, *род.* абсу́рдності, *ор.*
 абсу́рдністю
абсцес, *род.* абсцесу
абсциса, *род.* абсциси
Абу́-Да́бі, *невідм. с.*
абха́з, *род.* абха́за
Абха́зія, *род.* Абха́зії, *ор.* Абха́зією
абха́зка, *род.* абха́зки, *д.-м.* абха́зці,
род. мн. абха́зок
абха́зький, абха́зька, абха́зьке
аванга́рд, *род.* аванга́рду
аванга́рдизм, *род.* аванга́рдизму
аванга́рдистський, аванга́рдистська,
 аванга́рдистське
ава́нс, *род.* ава́нсу
ава́нсовий, ава́нсова, ава́нсове
ава́нсом, *присл.*
авансува́ти, авансу́ю, авансу́єш
авансце́на, *род.* авансце́ни
авантю́ра, *род.* авантю́ри
авантюри́зм, *род.* авантюри́зму
авантюри́ст, *род.* авантюри́ста
авантюри́стка, *род.* авантюри́стки,
д.-м. авантюри́стці, *род. мн.* аван-
 тюри́сток
авантюри́стський, авантюри́стська,
 авантюри́стське
авантю́рний, авантю́рна, авантю́рне
аварі́йний, аварі́йна, аварі́йне
аварі́йність, *род.* аварі́йності, *ор.* ава-
 рі́йністю
ава́рія, *род.* ава́рії, *ор.* ава́рією
Авді́вка, *род.* Авді́вки, *д.-м.* Авді́вці
авеню́, *невідм. ж.*
авже́ж, *част.*
авіаба́за, *род.* авіаба́зи
авіабомба, *род.* авіабомби
авіабудівний, авіабудівна́, авіабу-
 дівне́
авіабудува́ння, *род.* авіабудува́ння
авіазаво́д, *род.* авіазаво́ду
авіакатастро́фа, *род.* авіакатаст-
 ро́фи
авіаконстру́ктор, *род.* авіаконстру́к-
 тора

авіала́йнер, *род.* авіала́йнера
авіалі́нія, *род.* авіалі́нії, *ор.* авіалі́нією
авіамоде́ль, *род.* авіамоде́лі, *ор.* авіа-
 моде́ллю, *род. мн.* авіамоде́лей
авіано́сець, *род.* авіано́сця, *ор.* авіа-
 но́сцем
авіапо́шта, *род.* авіапо́шти
авіапроми́словість, *род.* авіапроми́с-
 лово́сті, *ор.* авіапроми́словістю
авіаспо́лучення, *род.* авіаспо́лучення
авіаспо́рт, *род.* авіаспо́рту
авіате́хнік, *род.* авіате́хніка
авіатра́са, *род.* авіатра́си
авіаці́йний, авіаці́йна, авіаці́йне
авіа́ція, *род.* авіа́ції, *ор.* авіа́цією
авізо́, *невідм. с.*
Авіньйо́н, *род.* Авіньйо́на
авітаміно́з, *род.* авітаміно́зу
авока́до, *невідм. с.*
авра́л, *род.* авра́лу
авра́льний, авра́льна, авра́льне
австралі́єць, *род.* австралі́йця, *ор.*
 австралі́йцем, *н. мн.* австралі́йці,
род. мн. австралі́йців
австралі́йка, *род.* австралі́йки, *д.-м.*
 австралі́йці, *род. мн.* австралі́йок
австралі́йський, австралі́йська, авст-
 ралі́йське
Австра́лія, *род.* Австра́лії, *ор.* Авст-
 ра́лією
австрі́єць, *род.* австрі́йця, *ор.* авст-
 рі́йцем
австрі́йка, *род.* австрі́йки, *д.-м.*
 австрі́йці, *род. мн.* австрі́йок
австрі́йський, австрі́йська, авст-
 рі́йське
А́встрія, *род.* А́встрії, *ор.* А́встрією
а́встро-уго́рський, а́встро-уго́рська,
 а́встро-уго́рське
А́встро-Уго́рщина, *род.* А́встро-
 Уго́рщини
авте́нтичний, авте́нтична, авте́н-
 тічне
авте́нтичність, *род.* авте́нтичності,
ор. авте́нтичністю
авто́, *невідм. с.*

втра́пити, втра́плю, втра́пиш; *нак.*
втрап → **утра́пити**
втрапля́ти, втрапляю, втрапляєш →
утрапля́ти
втра́та, *род.* втра́ти → **утра́та**
втра́тити, втра́чу, втра́тиш; *нак.*
втра́ть → **утра́тити**
втрача́ти, втрачаю, втрачаєш →
утрача́ти
втра́чений, втра́чена, втра́чене →
утра́чений
втре́те, *присл.* → **утре́те**
втри́дорога, *присл.* → **утри́дорога**
втри́мати, втри́маю, втри́маєш →
утри́мати
втри́мувати, втри́мую, втри́муєш →
утри́мувати
втри́чі, *присл.* → **утри́чі**
втрóс, *присл.* → **утрóс**
втру́титися, втру́чуся, втру́тишся;
нак. втру́ться → **утру́титися**
втруча́ння, *род.* втруча́ння, *род. мн.*
втруча́нь → **утруча́ння**
втруча́тися, втруча́юся, втруча́єш-
ся → **утруча́тися**
втрóх, *присл.* → **утрóх**
вту́лка, *род.* вту́лки, *д.-м.* вту́лці,
род. мн. вту́лок
вту́пити, вту́плю, вту́пиш; *нак.*
втуп → **уту́пити**
вту́питися, вту́плюся, вту́пишся;
нак. вту́пся → **уту́питися**
вту́плювати, вту́плюю, вту́плюєш
→ **уту́плювати**
вту́плюватися, вту́плююся, вту́п-
люєшся → **уту́плюватися**
втяга́ти, втягаю, втягаєш → **утяга́ти**
втягну́ти, втягну́, втягне́ш → **утяг-
ну́ти**
втягті́, втягну́, втягне́ш; *мин.* втяг,
втягла́ → **утягті́**
втягувати, втягую, втягуєш → **утя-
гувати**
втя́мити, втя́млю, втя́миш; *нак.*
втя́м → **утя́мити**
втя́мкі, *присл.* → **утя́мкі**

вуа́ль, *род.* вуа́лі, *ор.* вуа́ллю, *род.*
мн. вуа́лей, *ж.* || *род.* вуа́ля, *ор.*
вуа́лем, *род. мн.* вуа́лей, *ч.*
вугі́лля, *род.* вугі́лля
вугі́льний, вугі́льна, вугі́льне || **вў-
гі́льний**, вўгі́льна, вўгі́льне
вугі́льник, *род.* вугі́льника || **вўгі́ль-
ник**, *род.* вўгі́льника
вуглевидобува́ння, *род.* вуглевидо-
бува́ння
вуглевидобуток, *род.* вуглевидобутку
вуглево́д, *род.* вуглево́ду, *н. мн.*
вуглево́ди, *род. мн.* вуглево́дів
вуглево́дний, вуглево́дна, вуглево́дне
Вугледар, *род.* Вугледара
вугледобувний, вугледобувна́, вуг-
ледобувне́
вуглекі́слий, вуглекі́сла, вуглекі́сле
вуглекислото́, *род.* вуглекислото́ї
вуглено́сний, вуглено́сна, вугле-
но́сне
вуглепромисло́вість, *род.* вуглепро-
мисло́вості, *ор.* вуглепромисло́-
вістю
вуглець, *род.* вуглецо́, *ор.* вуглеце́м
вуглі́на, *род.* вуглі́ни
вуго́р, *род.* вугра́
вўди́ти, вўджу, вўдиш, *нак.* вудь
вўдка, *род.* вўдки, *д.-м.* вўдці, *н. мн.*
вўдки || вудкі́, *род. мн.* вўдок ||
вудо́к
вўдли́ще, *род.* вўдли́ща, *ор.* вўдли-
щем
вўдочка, *род.* вўдочки, *д.-м.* вў-
дочці, *н. мн.* вўдочки || вудочкі́,
род. мн. вўдочок || вудочо́к
вўду, *невідм. с.*
вуж, *род.* вужа́, *ор.* вуже́м
вўжчати, вўжчає
вуз, *род.* ву́зу
вuzдэ́чка, *род.* вuzдэ́чки, *д.-м.* вuz-
дэ́чці, *род. мн.* вuzдэ́чок
вuzе́нький, вuzе́нька, вuzе́ньке
вўзі́вський, вўзі́вська, вўзі́вське
вuzло́вий, вuzло́ва, вuzло́ве
вўзол, *род.* вuzла́, *ор.* вuzло́м

вутький, вутька́, вутьке́
вутько, *присл.*
вутьковідомчий, вутьковідомча, вутьковідомче
вутькоколійка, *род.* вутькоколійки, *д.-м.* вутькоколійці, *род. мн.* вутькоколійок
вутькоплéчий, вутькоплéча, вутькоплéче
вуйко, *род.* вуйка
вуйлик, *род.* вуйлика
вуйлиця, *род.* вуйлиці, *ор.* вуйлицею
вуйличний, вуйлична, вуйличне
вулка́н, *род.* вулка́на
вулканіза́ція, *род.* вулканіза́ції, *ор.* вулканіза́цією
вулканізува́ти, вулканізу́ю, вулканізу́єш
вульгаріза́ція, *род.* вульгаріза́ції, *ор.* вульгаріза́цією
вульга́ризм, *род.* вульга́ризму
вульга́ризований, вульга́ризована, вульга́ризоване
вульга́ризува́ти, вульга́ризу́ю, вульга́ризу́єш
вульга́рний, вульга́рна, вульга́рне
вульга́рність, *род.* вульга́рності, *ор.* вульга́рністю
вундеркі́нд, *род.* вундеркі́нда, *ч. || ж.*
вус, *род.* вуса́, *н. мн.* вуса́ || вуси́, *род. мн.* вусів, *ор. мн.* вусами
вуса́нь, *род.* вусаня́, *ор.* вусанéм, *кл.* вусáню
вуса́тий, вуса́та, вуса́те
вуста́, *род.* вуст → уста́ *мн.*
вухо́, *род.* вуха́, *н. мн.* вуха́, *род. мн.* вух, *ор. мн.* вухами
вуса́нка, *род.* вуса́нки, *д.-м.* вуса́нці, *род. мн.* вуса́нок
вушний, вушна́, вушне́
вушні́к, *род.* вушні́ка
вхід, *род.* входу́
вхідний, вхідна́, вхідне́
входи́ни, *род.* входи́н *мн.*
входи́ти, входи́жу, входи́ш; *нак.* входи́ть → **уходи́ти**

вхо́жий, вхо́жа, вхо́же → **ухо́жий**
вхолосту́, *присл.* → **ухолосту́**
вці́лити, вці́лю, вці́лиш; *нак.* вці́ль → **уці́лити**
вціля́ти, вціля́ю, вціля́єш → **уціля́ти**
вча́сний, вча́сна, вча́сне
вча́сно, *присл.*
вчаща́ти, вчаща́ю, вчаща́єш → **учаща́ти**
вче́ний I, *род.* вче́ного → **уче́ний I**
вче́ний II, вче́на, вче́не → **уче́ний II**
вче́ність, *род.* вче́ності, *ор.* вче́ністю → **уче́ність**
вче́ння, *род.* вче́ння, *род. мн.* вчень → **уче́ння**
вчині́ти, вчині́ю, вчині́ш → **учині́ти**
вчи́нок, *род.* вчи́нку → **учи́нок**
вчиня́ти, вчиня́ю, вчиня́єш → **учиня́ти**
вчитáтися, вчитáюся, вчитáєшся → **учитáтися**
вчителюва́ти, вчителю́ю, вчителю́єш → **учителюва́ти**
вчи́тель, *род.* вчи́теля, *ор.* вчи́телем, *н. мн.* вчителі́, *род. мн.* вчителів́ → **учи́тель**
вчи́телька, *род.* вчи́тельки, *д.-м.* вчи́тельці, *н. мн.* вчи́телькі́, *род. мн.* вчи́тельо́к → **учи́телька**
вчи́тельство, *род.* вчи́тельства → **учи́тельство**
вчи́тельський, вчи́тельська, вчи́тельське → **учи́тельський**
вчи́ти, вчу́, вчи́ш → **учи́ти**
вчитува́тися, вчиту́юся, вчиту́єшся → **учи́тува́тися**
вчо́ра, *присл.* → **учо́ра**
вчора́шний, вчора́шня, вчора́шне → **учора́шний**
вшано́ваний, вшано́вана, вшано́ване → **ушано́ваний**
вшано́вувати, вшано́вую, вшано́вуєш → **ушано́вувати**
вшанува́ння, *род.* вшанува́ння → **ушанува́ння**

Я

яблуко, *род.* яблука
яблуневий, яблунева, яблуневе
яблуня, *род.* яблуні, *ор.* яблунею
яблучний, яблучна, яблучне
Ява, *род.* Яви (*острів*)
явити, явлю, явиш
явитися, явлюся, явишся
явище, *род.* явища, *ор.* явищем
явір, *род.* явора, *н. мн.* яворі, *род.*
мн. яворів
явка, *род.* явки, *д.-м.* явці, *род. мн.*
явок
явлений, явлена, явлене
являти, являю, являєш
являтися, являюся, являєшся
явний, явна, явне
явно, *присл.*
Яворів, *род.* Яворова, *м.* Яворові
яворівський, яворівська, яворівсь-
ке (*від: Яворів*); *але:* Яворівський
район
яворівий, яворова, яворове
явочний, явочна, явочне
ягідний, ягідна, ягідне
ягня, *род.* ягняти, *ор.* ягням, *н. мн.*
ягнята
ягода, *род.* ягоди, *род. мн.* ягід
Яготін, *род.* Яготина, *м.* Яготині
яготінський, яготінська, яготін-
ське (*від: Яготін*); *але:* Яготін-
ський район
ягуар, *род.* ягуара

ядерний, ядерна, ядерне
ядерник, *род.* ядерника
ядриця, *род.* ядриці, *ор.* ядрицею
ядро, *род.* ядра, *н. мн.* ядра, *род.*
мн. ядер
яєчний, яєчна, яєчне
яєчня, *род.* яєчні, *ор.* яєчнею
язи́к, *род.* язика́
язика́тий, язика́та, язика́те
язиковий, язикова, язикове
язичество, *род.* язичества
язичник, *род.* язичника
язичницький, язичницька, язич-
ницьке
язичниця, *род.* язичниці, *ор.* язич-
ницею
яйце́, *род.* яйця́, *н. мн.* яйця, *род.*
мн. яєць, *д. мн.* яйцям
яйцеклі́тина, *род.* яйцеклі́тини
яйцеподі́бний, яйцеподі́бна, яйце-
поді́бне
як I, *присл.*
як II, *спол.*
як III, *род.* яка (*тварина*)
якби́, *спол.*
якби́-то, *спол.*
який, *займ.*
який-не́будь, яка-не́будь, яке-не-
будь, *займ.*
якийсь, якась, якесь, *займ.*
Які́мівка, *род.* Які́мівки, *д.-м.*
Які́мівці

якімівський, якімівська, якімівське (від: **Якімівка**); *але*: Якімівський район

якір, *род.* якоря, *ор.* якорем

якісний, якісна, якісне

якісно, *присл.*

якість, *род.* якості, *ор.* якістю

якнайближчий, якнайближча, якнайближче

якнайважливіший, якнайважливіша, якнайважливіше || **якнайважливіший**, якнайважливіша, якнайважливіше

якнайглибший, якнайглибша, якнайглибше

якнайдалі, *присл.*

якнайдетальніший, якнайдетальніша, якнайдетальніше

якнайдешевший, якнайдешевша, якнайдешевше

якнайкоротший, якнайкоротша, якнайкоротше

якнайчастіший, якнайчастіша, якнайчастіше

якнайшвидший, якнайшвидша, якнайшвидше

як-небудь, *присл.*

як-не-як, *присл.*

якомога, *присл.*

як-от, *спол.*

якраз I, *присл.*

якраз II, *част.*

якүдза, *невідм. ч.*

якүт, *род.* якүта, *н. мн.* якүти, *род. мн.* якүтів

Якүтія, *род.* Якүтії, *ор.* Якүтією

якүтка, *род.* якүтки, *д.-м.* якүтці, *род. мн.* якүток

Якүтськ, *род.* Якүтська, *м.* Якүтську

якүтський, якүтська, якүтське

якщó, *спол.*

яліна, *род.* яліни

ялінка, *род.* ялінки, *д.-м.* ялінці, *род. мн.* ялінок

ялінковий, ялінкова, ялінкове

ялівка, *род.* ялівки, *д.-м.* ялівці, *род. мн.* ялівок

яловий, ялова, ялове

яловичий, яловича, яловиче

яловичина, *род.* яловичини

Ялта, *род.* Ялти

ялтинський, ялтинська, ялтинське (від: **Ялта**)

яма, *род.* ями

Яма́йка, *род.* Яма́йки, *д.-м.* Яма́йці

яма́йський, яма́йська, яма́йське

ямба, *род.* ямба

ямбічний, ямбічна, ямбічне

Ямпіль, *род.* Ямполя, *м.* Ямполі

ямпільський, ямпільська, ямпільське (від: **Ямпіль**); *але*: Ямпільський район

я́нгол, *род.* я́нгола

я́нгольський, я́нгольська, я́нгольське

янича́р, *род.* янича́ра

янича́рський, янича́рська, янича́рське

я́нкі, *невідм. ч.*

янта́р, *род.* янта́рю

янта́рний, янта́рна, янта́рне

япо́нець, *род.* япо́нца, *ор.* япо́нцем, *н. мн.* япо́нці, *род. мн.* япо́нців

Япо́нія, *род.* Япо́нії, *ор.* Япо́нією

япо́нка, *род.* япо́нки, *д.-м.* япо́нці, *род. мн.* япо́нок

япо́нський, япо́нська, япо́нське (від: **Япо́нія**); *але*: Япо́нське мо́ре

я́р, *род.* я́ру

я́рд, *род.* я́рда

Яре́мче, *род.* Яре́мчого, *м.* Яре́мчому

я́рий, я́ра, я́ре

яри́на, *род.* ярині

я́рлік, *род.* я́рлика́

я́рмарко́вий, я́рмарко́ва, я́рмарко́ве

я́рмаркува́ти, я́рмарку́ю, я́рмарку́єш

я́рмарок, *род.* я́рмарку, *н. мн.* я́рмаркі, *род. мн.* я́рмарків

я́рмо́, *род.* я́рма́, *н. мн.* я́рма, *род. мн.* я́рем

ярмолинéцький, ярмолинéцька, ярмолинéцьке (від: **Ярмоли́нці**); *але*: Ярмолинéцький райо́н
Ярмоли́нці, *род.* Ярмоли́нців, *м.* Ярмоли́нцях *мн.*
ярму́лка, *род.* ярму́лки, *д.-м.* ярму́лці, *род. мн.* ярму́лок
ярови́й, ярова́, яровé
яровина́, *род.* яровини́
Яросла́вль, *род.* Яросла́вля, *ор.* Яросла́влем
яросла́вський, яросла́вська, яросла́вське (від: **Яросла́вль**); *але*: Яросла́вська о́бласть
яру́га, *род.* яру́ги, *д.-м.* яру́зі
ярус, *род.* ярусу
ярусний, ярусна, ярусне
яса́, *род.* яси́
ясен, *род.* ясна, *н. мн.* ясені, *род. мн.* ясенів → **ясень**
ясенéвий, ясенéва, ясенéве → **ясенóвий**
ясенóвий, ясенóва, ясенóве → **ясенéвий**
ясень, *род.* ясеня, *ор.* ясенем → **ясен**
Ясинува́та, *род.* Ясинува́тої, *д.-м.* Ясинува́тій
ясинува́тський, ясинува́тська, ясинува́тське (від: **Ясинува́та**); *але*: Ясинува́тський райо́н
яси́р, *род.* яси́ру
яскра́вий, яскра́ва, яскра́ве
яскра́вість, *род.* яскра́вості, *ор.* яскра́вістю
я́сла, *род.* я́сел, *д.* я́слам *мн.*
я́сна, *род.* я́сен *мн.*

я́сний, ясна́, ясне́ || **я́сний**, ясна́, я́сне
я́сність, *род.* я́сності, *ор.* я́сністю
я́сно, *присл.*
я́сновельмо́жний, я́сновельмо́жна, я́сновельмо́жне
я́сновідець, *род.* я́снові́дця, *ор.* я́снові́дцем
Я́сси, *род.* Я́сс *мн.*
я́струб, *род.* я́струба, *н. мн.* я́струбі, *род. мн.* я́струбів
ятага́н, *род.* ятага́на
я́тка, *род.* я́тки, *д.-м.* я́тці
я́трити, я́трю, я́триш || **я́тріти**, я́трю, я́триш
я́ть, *род.* я́тя
я́хта, *род.* я́хти
я́хт-клуб, *род.* я́хт-клубу
я́хтовий, я́хтова, я́хтове
я́хтсме́н, *род.* я́хтме́на
яча́ти, ячу́, ячі́ш
ячмі́нний, ячмі́нна, ячмі́нне
ячмі́нь I, *род.* ячме́ню, *ор.* ячме́нем (*рослина*)
ячмі́нь II, *род.* ячме́ня, *ор.* ячме́нем (*на оці*)
я́чний, я́чна, я́чне
я́шма, *род.* я́шми
я́шмовий, я́шмова, я́шмове
я́щик, *род.* я́щика, *н. мн.* я́щикі, *род. мн.* я́щиків
я́щір, *род.* я́щера
я́щірка, *род.* я́щірки, *д.-м.* я́щірці, *н. мн.* я́щірки, *род. мн.* я́щіро́к
я́щур, *род.* я́щуру

Довідкове видання

Анатолій Івченко

НОВИЙ ОРФОГРАФІЧНИЙ СЛОВНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Головний редактор *Б. Будний*

Редактор *М. Козяр*

Обкладинка *В. Басалига*

Комп'ютерна верстка *І. Демків*

Підписано до друку 7.02.2007. Формат 84×120/64. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 20,69. Умовн. фарбо-відб. 20,69.
Обл.-вид. арк. 29,82.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК №370 від 21.03.2001 р.

Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м.Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48

E-mail: *publishing@budny.te.ua, office@bohdan-books.com*
www.bohdan-books.com

Івченко Анатолій

І25 Новий орфографічний словник української мови. — Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. — 712 с.

ISBN 978-966-408-152-5

“Новий орфографічний словник української мови”, який містить 43000 слів, за обсягом є словником середнього типу й призначається для найширших кіл користувачів, насамперед школярів та студентів.

У словнику подано значну кількість слів, що з'явилися в українській мові за останні десять років і які відсутні в інших орфографічних словниках української мови. Оскільки написання й відмінювання географічних назв викликає, зазвичай, труднощі, ми подаємо понад 2500 географічних назв, у тому числі: назви усіх країн світу та їх столиць, найбільших міст світу, морів та океанів, усіх обласних та районних центрів України.

Вперше в практиці укладання українських орфографічних словників до реєстру вибірково включено широковживану в усному мовленні та літературних текстах просторічну й вульгарну лексику.

ББК 81.2 УКР-4